BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

VODIČ ZA IZBORNU ADMINISTRACIJU

U VEZI SA AKTIVNOSTIMA TOKOM IZBORNOG DANA POD UVJETIMA IZAZVANIM PANDEMIJOM VIRUSA

COVID-19

Sarajevo, oktobar 2020.

VODIČ ZA IZBORNU ADMINISTRACIJU U VEZI SA AKTIVNOSTIMA TOKOM IZBORNOG DANA POD UVJETIMA IZAZVANIM PANDEMIJOM VIRUSA COVID-19

Izdavač:
Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br.7, 71000 Sarajevo, telefon: 033/251 300, faks: 033/251 329, e-mail: kontakt@izbori.ba, internet-stranica: www.izbori.ba, Tvitter: @IZBORI_BA, youtube kanal:CIK BIH

Za izdavača: Željko Bakalar, predsjednik

Autori: dr. Suad Arnautović i Vanja Bjelica-Prutina

DTP i štampa: GrafoMark, Laktaši

Stručni saradnik na izradi publikacije: Veljko Petrović

Urednik izdanja: dr. Suad Arnautović

Za štampariju/tiraž: 750

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

342.8:578.834(496.7)"2020"(036)

ARNAUTOVIĆ, Suad
Vodič za izbornu administraciju u vezi sa aktivnostima tokom izbornog dana pod uvjetima izazvanim pandemijom virusa COVID-19 / [autori Suad Arnautović i Vanja Bjelica-Prutina]. - Sarajevo : Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, 2020. - 39 str. : ilustr., faks. ; 25 cm

Tekst na bos. jeziku. - Bilješke uz tekst. - Bibliografija: str. 39.

ISBN 978-9958-555-53-4

1. Bjelica-Prutina, Vanja

COBISS.BH-ID 41103878

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je zaključkom s 60. sjednice od 02. 10. 2020. godine, odobrila ovaj Vodič za izbornu administraciju u vezi sa aktivnostima tokom izbornog dana pod uvjetima izazvanim pandemijom virusa COVID – 19“

Izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.

Vodič je publiciran zahvaljujući finansijskim sredstvima Vijeća Evrope. Stajališta izražena u priručniku ni na koji način ne odražavaju zvaničan stav Vijeća Evrope.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Vodič se distribuira besplatno!

Vodič je u cijelosti ili pojedinim dijelovima, zabranjeno umnožavati i distribuirati bez odobrenja Centralne izborne komisije BiH.
Zahvaljujemo se Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO) – Ured u Bosni i Hercegovini na ustupljenim fotografijama.

SADRŽAJ

Uvod 5

I. DIO– Vanja Bjelica - Prutina
1.1 Instrukcija o postupanju tijela za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19 7
1.2 Pravila na biračkom mjestu 7
1.2.1 Obavezno osiguranje fizičke distance 7
1.3 Obavezno pridržavanje općih mjera zdravstvene zaštite 8
1.4 Dan prije izbornog dana 14
1.5 Izborni dan 14
1.6 Kontrola reda na biračkom mjestu 15
1.7 Dodatne dužnosti članova biračkog odbora i njihovih zamjenika 16
1.8 Zapisnik o radu biračkog odbora 16

II. DIO Dr. Suad Arnautović
2.1 Poduzimanje mjera biračkih odbora nakon zatvaranja biračkog mjesta ... 17
2.2 Dužnosti izborne komisije po prijemu i raspodjeli materijalno-tehničkih sredstava 18
2.3 Izvještaj o iskorištenim i neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima 20
2.4 Dodatne dužnosti Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine 21
2.5 Obrasci 22
2.6 Supsidijarna primjena 23
2.7 Pravilnik o dopuni i izmjeni Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini 23

PRILOZI:
1. Instrukcija o postupanju tijela za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19 26
2. Pravilnik o dopunama izmjeni Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini 31
3. Obavijest o postupanju sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima 37

Literatura 39
O autorima 42

Poštovani članovi izborne administracije u Bosni i Hercegovini,

Pred nama su Lokalni izbori 2020. koji se će se održati 15. novembra ove godine u svim općinama i gradovima u BiH, osim u Mostaru. Lokalni izbori u Mostaru će biti održani 20. decembra 2020. godine, prvi put nakon 2008. godine. Centralna izborna komisija BiH ove lokalne izbore organizira pod motom: Izbori – Tvoje pravo!

Svima vama koji ćete biti angažirani na dan izbora poznato je koliko će istrajnosti, znanja i odgovornosti trebati uložiti da se predstojeći izbori provedu u skladu sa zakonskim propisima i u poštenoj i demokratskoj atmosferi.

Ipak, ovaj put to nije sve. Pred nama je novi izazov budući da se izbori provode u uvjetima koji su nametnuti širenjem epidemije virusa COVID-19. U cilju da se izbori održe, a da se pri tome na izborni dan u najvećoj mogućoj mjeri povede računa o zaštiti zdravlja i života ljudi, kako izborne administracije tako i birača i posmatrača, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je propisala *"Instrukciju o postupanju tijela za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19"* i *"Pravilnik o dopunama i izmjeni Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini"*, kojim se propisuju određene mjere i radnje koje su u vezi sa spomenutom epidemijom.

Nakon donošenja "Instrukcije" i "Pravilnika" Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine odlučila se i za publiciranje **"Vodiča za izbornu administraciju u vezi sa aktivnostima tokom izbornog dana pod uvjetima izazvanim pandemijom virusa COVID-19"**, koji je pred vama. Autori "Vodiča", članovi Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine Vanja Bjelica-Prutina i dr. Suad Arnautović pojasnili su svrsishodnost navedenih provedbenih akta, njihovu primjenu u praksi i interpretirali širu sliku na koji način se propisanim mjerama i radnjama doprinosi krajnjem cilju, koji je osnovna tema "Vodiča".

S obzirom na to da su i spomenuti akti, kao prilog, sastavni dio "Vodiča", on kao takav objedinjuje cjelokupan sadržaj koji se odnosi na dan održavanja izbora, a u vezi je sa uvjetima uzrokovanim epidemijom virusa COVID-19, i u tom smislu čini jedinstveno štivo.

Nadam se da će ovaj "Vodič" svima vama poslužiti boljem razumijevanju mjera i radnji koje će na dan izbora trebati poduzeti kako bi se osiguralo i zaštitilo ono što nam je najdragocjenije, a to su zdravlje i životi ljudi. Čuvajte svoje zdravlje i zdravlje vaših najmilijih. S poštovanjem,

Sarajevo, oktobar 2020. godine

Predsjednik Centralne izborne komisije BiH

Ž. Bakalar

Željko Bakalar

Uvod

Izborni proces u Bosni i Hercegovini po prirodi stvari okuplja veliki broj birača, posmatrača izbora, izborne administracije, medija i drugih zainteresiranih lica. U uvjetima evidentno prisutne epidemije Covid-19 koja, nažalost, ne jenjava u intenzitetu, neophodno je bilo da Centralna izborna komisija BiH, kao regulator izbornog procesa u Bosni i Hercegovini, pripremi i donese dokument kojim bi se propisalo postupanje tijela za provođenje izbora u uvjetima epidemije Covid-19 na dan izbora. To je i učinjeno Instrukcijom o postupanju tijela za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19, koja je donesena na 30. sjednici Centralne izborne komisije BiH od 26. 06. 2020. godine i koja je objavljenja u "Službenom glasniku BiH", broj: 41/20 i stupila je na snagu 11. jula 2020. godine.

Ovom Instrukcijom je propisano postupanje u uvjetima pandemije COVID-19 svih tijela za provođenje izbora u BiH, i to: biračkih odbora, općinskih i gradskih izbornih komisija i Centralne izborne komisije BiH sa svojim pomoćnim, radnim tijelima kao što je Glavni centar za brojanje i skladište Centralne izborne komisije. Na svim ovim mjestima okuplja se značajan broj aktera izbornog procesa kao što su predstavnici političkih stranaka, kandidati, posmatrači, predstavnici medija itd., što pojačava opasnost od eventualne zaraze i njenog širenja među učesnicima izbora. Zbog toga je potrebno da se i putem ove publikacije daju dodatne instrukcije i dodatna pojašnjenja za ponašanje svih lica koja dolaze u dodir sa učesnicima izbornog procesa, sa osjetljivim i neosjetljivim izbornim materijalom, tj. glasačkim listićima i obrascima i drugim materijalom i opremom koja se koristi ne samo na izborni dan nego i poslije, kako bi se mogućnost zaraze i/ili njenog širenja u tim danima spriječila ili svela na minimum.

U trenutku raspisivanja izbora u Bosni i Hercegovini koji su zakazani za 15. novembar 2020. godine, i posebno u Gradu Mostaru za 20. decembar, odnosno u trenutku pisanja ovoga rukopisa došlo je do odlaganja velikog broja nacionalnih i lokalnih izbora u skoro 60 zemalja širom svijeta. Nasuprot tome, u zemljama regiona izbori su u uvjetima pandemije COVID-19 održani u Hrvatskoj, Srbiji, Sjevernoj Makedoniji i Crnoj Gori. Dosadašnja praksa je pokazala da su i ti izbori, iako su uspješno provedeni s tehničkog aspekta i u pogledu implementacije njihovih rezultata, ipak bili u određenim slučajevima izvor zaraze ili klaster za pojavu novih oboljelih od virusa Covid-19, a što svakodnevno saznajemo iz izvještaja o broju zaraženih nakon održanih izbora. Zbog toga je jako važno da se svi učesnici u izbornom procesu u Bosni i Hercegovini na Lokalnim izborima 2020. godine strogo pridržavaju propisanih mjera i drugih upozorenja koja dolaze od nadležnih zdravstvenih institucija i kriznih štabova i drugih nadležnih tijela, te da strogo primjenjuju i sve one obavezne mjere koje je propisala Centralna izborna komisija BiH Instrukcijom o postupanju tijela za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19.

Centralna izborna komisija BiH je, također, donijela i dopuna Pravilnika o provođenju izbora ("Službeni glasnik BiH", broj:63/20) kojim je detaljno razradila po-

stupak ostvarivanja biračkog prava osoba zaraženih virusom COVID-19 koje su hospitalizirane, kao i osoba koje se na dan izbora nalaze u izolaciji ili samoizolaciji.

Pored toga, Centralna izborna komisija BiH je propisala i neophodne radnje u postupanju sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima potrebnim na biračkom mjestu na dan izbora, što podrazumijeva postupak u slučaju njihovog odlaganja i uništenja, te skladištenja i povrata.

Svi ovi propisi i instruktivni akti čine normativni okvir koji treba pomoći izbornoj administraciji u Bosni i Hercegovini da se organiziranije i efikasnije suprotstav pošasti koju je izazvao virus COVID-19 tokom izbornog dana, ali i poslije sve do utvrđivanja rezulteta izbora.

U Sarajevu, 02. Oktobra 2020. godine

Dr Suad Arnautović

I. DIO

Vanja Bjelica-Prutina

1.1. Instrukcija o postupanju tijela za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19

U vrijeme kada kriza izazvana pandemijom COVID-19 utječe na svaku sferu naših života, poseban izazov pred izbornom administracijom je organizirati zakonite, fer i poštene izbore, ne ugrožavajući pri tome svoje, kao ni živote svih drugih učesnika u izbornom procesu. Kako bi doprinijeli uspješnom ostvarenju ovog cilja, Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je donijela Instrukciju kojom je reguliran način postupanja biračkih odbora, kontrola reda na biračkom mjestu, kao i dodatne dužnosti predsjednika i članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, te izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica i Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19. Predmetna Instrukcija je propisala pravila i norme, čije izvršenje osigurava veoma visok stepen zaštite zdravlja i života izborne administracije i svih ostalih učesnika u izbornom procesu. Da li će i u kojoj mjeri zahtjevi i pravila iz Instrukcije biti ispunjeni zavisi od faktičkog stanja na terenu, te činjenice da određene objektivne prepreke u implementaciji normi Instrukcije nije moguće otkloniti. Stoga je važno, uvažavajući opće principe epidemiološke zaštite, u zadatom i realnom okviru osigurati najviši mogući stepen zaštite života i zdravlja.

1.2 Pravila na biračkom mjestu

Prije nego što prođemo kroz posebna pravila na biračkom mjestu utvrđena Instrukcijom, podsjećanja radi, napominjemo da se **biračka mjesta u pravilu otvaraju od 07,00 sati i izborni proces traje u pravilu do 19:00 sati.**

Provođenje općih, odnosno pojedinačnih mjera zdravstvene zaštite ne utječe na vrijeme u kojem je biračko mjesto otvoreno.

Na biračkom mjestu, u uvjetima izazvanim pandemijom COVID-19, pored pravila koja se odnose na uređenje biračkog mjesta propisanih Pravilnikom o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 25/20), primjenjuju se i sljedeća pravila, propisana naprijed spomenutom Instrukcijom Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine.

1.2.1 Obavezno osiguranje fizičke distance

Između predsjednika i članova biračkog odbora, kao i njihovih zamjenika, kao i svih drugih lica koja se zateknu na biračkom mjestu osigurava se fizička distanca od najmanje 1,5 m, u skladu sa preporukama Svjetske zdravstvene organizacije, a prema sljedećoj shemi biračkog mjesta.

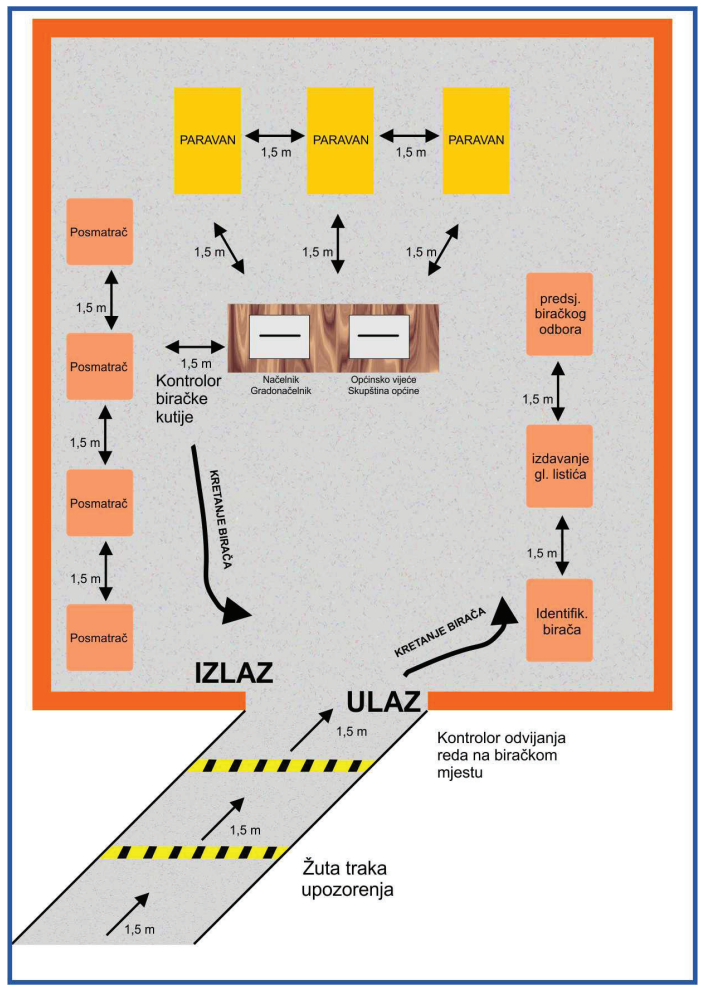

Shema biračkog mjesta

1.3 Obavezno pridržavanje općih mjera zdravstvene zaštite

Opće mjere zdravstvene zaštite podrazumijevaju različite mjere usmjerene na sprečavanje mogućnosti preživljavanja virusa COVID-19 u vanjskoj sredini, a sve u skladu sa preporukama i smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije.

Na biračkom mjestu propisana su obaveze pridržavanja sljedećih zaštitnih mjera:

- redovno i temeljno pranje/dezinfekcija ruku, a kod brojanja glasova, nošenje zaštitnih rukavica, te po mogućnosti vizira i kombinezona za jednokratnu upotrebu
- obavezno nošenje zaštitnih maski
- održavanje respiratorne higijene
- izbjegavanje fizičkog kontakta
- temeljno i redovno čišćenje biračkog mjesta.

Redovno i temeljno pranje/dezinfekcija ruku

Članovi biračkog odbora su dužni u što je moguće češćim intervalima vršiti temeljno pranje/dezinfekciju ruku. Higijena ruku predstavlja jednu od najučinkovitijih mjera opće prevencije. Pranje/dezinfekcija ruku ne ugrožava izborni proces. Osim u slučaju vidno zaprljanih ruku, članovi biračkog odbora neće napuštati biračko mjesto da bi sapunom i vodom oprali ruke, s obzirom na to da se ista svrha može postići i dezinfekcijom ruku. Sa druge strane, svaki uobičajen i redovan odlazak u toalet bit će iskorišten i za pranje ruku, što bi svakako trebalo predstavljati dio uobičajene higijenske rutine.

Uz obavezu održavanja higijene ruku, članovi biračkog odbora **prilikom brojanja glasova obavezni su nositi zaštitne rukavice,** a po mogućnosti i vizire i kombinezone, što zavisi od vrste i količine zaštitne opreme koju je predsjednik biračkog odbora zadužio u skladu sa članom 4. stav (2) Instrukcije. Treba napomenuti da nošenje zaštitnih rukavica često daje lažni osjećaj sigurnosti. Kako nošenjem rukavica iste postaju ”druga koža“, važno je imati na umu da će rukavice kao vrsta zaštitne opreme poslužiti svojoj svrsi pružajući zaštitu, samo ukoliko se, kao i ruke redovno peru i/ili mijenjaju. Kod zaprljanja ili oštećenja zaštitinih rukavica, potrebno ih je zamijeniti i odložiti u korpu za otpatke sa poklopcem.

skidanje i odlaganja rukavica u kantu sa poklopcem

Obavezno nošenje zaštitnih maski

Članovi biračkog odbora dužni su nositi zaštitne maske, uz obavezno nošenje službene legitimacije-akreditacije člana biračkog odbora sa jasno naznačenom dužnošću koju na biračkom mjestu obavlja. U slučaju sumnje u identitet člana biračkog odbora, na zahtjev posmatrača ili birača dužan je spustiti masku radi identifikacije, nakon čega je ponovo podiže tako da maska pokriva usta i nos. Maske su efikasne samo ako se koriste u kombinaciji sa

čestim pranjem ruku dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola, odnosno sapunom i vodom. Ukratko ćemo ukazati na preporuke Svjetske zdravstvene organizacije, koje se odnose na pravilno stavljanje, nošenje, skidanje i odlaganje korištene maske.

Prije stavljanja maske ruke oprati sapunom i vodom ili dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola.

Maskom pokriti usta i nos i osigurati da između lica i maske nema pukotina.

Izbjegavati dodirivanje maske tokom korištenja. U slučaju dodirivanja, oprati ruke sapunom i vodom ili dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola.

- Izbjegavati dodirivanje maske tokom korištenja. U slučaju dodirivanja, oprati ruke sapunom i vodom ili dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola.
- Masku zamijeniti čim postane vlažna i ne koristiti ponovo.
- Skidanje maske: masku otkačiti otpozadi (ne dodirivati prednji dio maske). Masku odmah baciti u zatvorenu kantu za smeće. Oprati ruke sapunom i vodom ili dezinfekcijskim sredstvom na bazi alkohola.

Održavanje respiratorne higijene

Kada govorimo o respiratornoj higijeni, odnosno o respiratornoj kulturi, članovi biračkog odbora, kao i sva druga lica koja se zateknu na biračkom mjestu, prilikom kašljanja ili kihanja uz obavezno nošenje maski, nos i usta će zaštiti unutrašnjom stranom lakta. U slučaju korištenja papirnih maramica, nakon jednokratnog korištenja pravilno ih odložiti u korpu za otpatke sa poklopcem, nakon čega je potrebno odmah izvršiti temeljno pranje/dezinfekciju ruku.

Prilikom kašljanja ili kihanja uz obavezno nošenje maski nos i usta će zaštiti unutrašnjom stranom lakta.

U slučaju korištenja papirnih maramica, nakon jednokratnog korištenja pravilno ih odložiti u korpu za otpatke sa poklopcem

Nakon čega je potrebno odmah izvršiti temeljno pranje/dezinfekciju ruku.

Izbjegavanje fizičkog kontakta

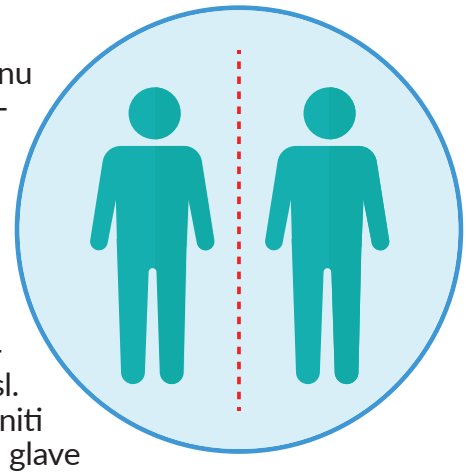

Iako je naprijed ukazano na propisanu obavezu osiguranja fizičke distance od najmanje 1,5 m, važno je ukazati i na obavezu izbjegavanja fizičkog kontakta. Kada pomislimo na fizički kontakt, često je prva asocijacija rukovanje kao način pozdrava. Izbjegavanje rukovanja je svakako jedna od najvidljivijih promjena u socijalnom ponašanju u toku pandemije COVID-19. Rukovanje, spontano tapšanje po ramenu i sl. prilikom pozdravljanja je potrebno zamijeniti pozdravljanjem uz pomoć gesta, kimanjem glave ili bilo kojim drugim načinom pozdrava koji isključuje direktan fizički kontakt, odnosno dodir. Jednako tako važno je naglasiti i potrebu izbjegavanja dodirivanja sopstvenog lica (posebno očiju, nosa ili usta), što važi jednako bez obzira na to da li ili ne osoba nosi zaštitne rukavice.

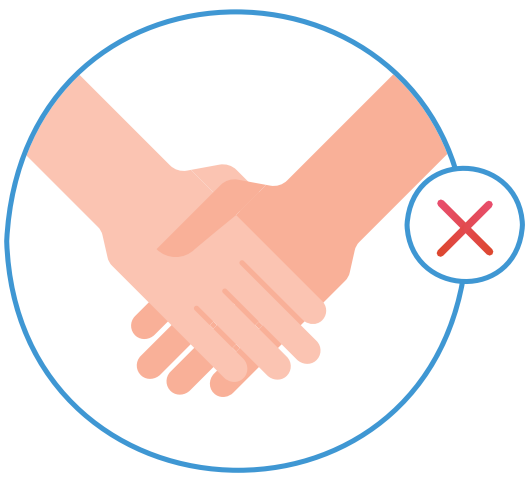

Izbjegavanje rukovanja

Umjesto rukovanja i spontanog tapšanja po ramenu i sl. prilikom pozdravljanja je potrebno zamijeniti pozdravljanjem uz pomoć gesta, kimanjem glave ili bilo kojim drugim načinom pozdrava koji isključuje direktan fizički kontakt, odnosno dodir

Vrsta i količina zaštitne opreme

Iz naprijed navedenog proizilazi da su članovi biračkog odbora dužni nositi maske, a prilikom brojanja glasova i zaštitne rukavice. Osim rukavica, prilikom brojanja glasova, članovi biračkog odbora će ukoliko je to moguće nositi vizire i zaštitne kombinezone.

Članom 4. stav (2) Instrukcije je propisano da predsjednik biračkog odbora zadužuje paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite iz tabele koja čini

Prilog 3.

TABELA

Specifikacija materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača

1.	Sredstvo za dezinfekciju ruku-prema broju birača upisanih u izvod iz CBS	Kom. 2
2.	Sredstvo za dezinfekciju pultova	Kom. 1
3.	Sredstvo za dezinfekciju radnih površina za BM-o	Kom. 1
4.	Sapun čvrsti	Kom. 2
5.	Sapun tečni	Kom. 1
6.	Ubrus-papirni	Kom. 8
7.	Toalet papir	Kom. 20
8.	Maska za lice	Kom. 20
9.	Rukavice (četiri para po članu biračkog odbora)	Pari. 20
10.	Kombinezon za jednokratnu upotrebu (za članove BO koji su u direktnom kontaktu sa biračima)	Kom. 3
11.	Vizir (jedan po članu BO jer se isti mogu dezinfikovati)	Kom. 3
12.	Sredstvo za dezinfekciju radnih površina za glasačke kutije	Kom. 3
13.	Poster „Upozorenja na opasnost od COVID-19“	Kom. 1
14.	Poster „Pravila u vezi zdravstvene zaštite od virusa COVID-19“	Kom. 1
15.	Žuta samoljepljiva traka s natpisom „Drži odstojanje od minimum 1,5 m“	Kom. 3
16.	Kanta za odlaganje rukavica/maski i uputstva o postavljanju kante	Kom. 1
17	Beskontaktni toplomjer	Kom 1

Iz naprijed prikazane tabele proizilazi sljedeća **lična zaštitna oprema** koju je potrebno osigurati članovima biračkih odbora: maska za lice, rukavice, kombinezon (za članove biračkog odbora koji su u direktnom kontaktu sa biračima) te vizir. Ukoliko lična zaštitna oprema nije osigurana po vrsti i količini kako je propisano Instrukcijom, predsjednik biračkog odbora će se kod raspodijele zaštitne opreme voditi konkretnim zaduženjima članova biračkog odbora, odnosno koji član po prirodi dodijeljenih zaduženja ostvaruje najviše direktnih kontakata sa biračima i/ili drugim licima koja se zateknu na biračkom mjestu, za kojeg je potrebno osigurati najoptimalniju moguću vrstu i količinu zaštitne opreme.

Osim lične zaštitne opreme, specificirana su materijalno-tehnička sredstva nužna za provođenje higijensko-epidemioloških mjera. Kao i kod lične zaštitne opreme, u slučaju da materijalno-tehnička sredstva nisu osigurana prema naprijed navedenoj specifikaciji, predsjednik biračkog odbora će se postarati da raspoloživim materijalno-tehničkim sredstvima raspolaže na najoptimalniji mogući način sa ciljem zaštite života i zdravlja ljudi.

Detaljnija pojašnjenja u vezi sa članom 4. stav (2) Instrukcije, iznijeta su u nastavku ovog Vodiča, u dijelu 2.2. Zaduženje izborne komisije o materijalno-tehničkim sredstvima (str. 18)

Temeljno čišćenje biračkog mjesta

Zbog mogućnosti dugotrajnog zadržavanja virusa u vanjskoj sredini, prostorije biračkog mjesta je potrebno temeljno čistiti i to tokom cijelog izbornog dana u što češćim intervalima. Pri tome je poseban akcenat stavljen na čišćenje potencijalno kontaminiranih površina, što posebno uključuje kvake na vratima, prostor unutar kabina za glasanje, kao i stolova koji se koriste za razmjenu dokumenata i izdavanje glasačkih listića. I ova, kao i sve ostale propisane mjere za cilj ima smanjenje rizika širenja zaraze i s tim u vezi zaštite života i zdravlja svih prisutnih na biračkom mjestu. Za provođenje ove mjere zadužen je član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda biračkom mjestu, a provodit će je u okviru realnih i objektivnih mogućnosti, **ne ugrožavajući izborni proces.**

1.4 Dan prije izbornog dana

Dan prije izbornog dana, članovi biračkog odbora u saradnji sa nadležnim tijelima dužni su osigurati dezinfekciju cjelokupnog prostora biračkog mjesta.

1.5 Izborni dan

Izborni dan u vrijeme pandemije COVID-19 sa sobom nosi brojne, ali nužne, obaveze i mjere koje je potrebno izvršavati, kako bi rizik od širenja zaraze koronavirusa COVID-19, bio sveden na najmanju moguću mjeru.

Po dolasku na biračko mjesto u 06:00 sati na dan izbora, članovi biračkog odbora dužni su:

- prozračiti prostoriju, postaviti otirače za dezinfekciju obuće i izvršiti dodatnu dezinfekciju biračkog mjesta, te osigurati dovoljnu količinu proizvoda za čišćenje prilikom upotrebe javnih toaleta;
- postaviti stolove i stolice članova biračkog odbora i posmatrača tako da je razmak između njih minimum 1,5 m;
- postaviti oznake kretanja birača s napomenom da na biračkom mjestu u jednom trenutku može biti samo onoliko birača koliko ima glasačkih kabina na biračkom mjestu;
- postaviti ostala upozorenja o pridržavanju općih mjera zdravstvene zaštite (plakati, leci, i sl);
- obilježiti prilaz biračkom mjestu, tj. hodnik ispred ulaza na biračko mjesto žutom samoljepljivom trakom u razmaku od minimum 1,5 m i
- po mogućnosti usmjeravati birače da ulaze na jedna vrata, a izlaze na druga vrata. U slučaju da su na biračkom mjestu predviđena samo jedna vrata, predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici dužni su osigurati da ta vrata ostanu otvorena, kako bi se izbjeglo dodirivanje birača prilikom ulaska i izlaska iz zgrade. U slučaju da vrata nije moguće držati konstantno otvorenim, moraju se često otvarati.

Naprijed navedene mjere na odgovarajući način se primjenjuju i na rad mobilnih timova, koji ujedno primjenjuju i opće mjere zaštite života i zdravlja svih učesnika u izbornom procesu koje su propisale nadležna državna, entitetska tijela, kantonalna, odnosno tijela Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

1.6 Kontrola reda na biračkom mjestu

Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu, protok birača i održavanje reda na biračkom mjestu dužan je osigurati da broj birača koji može ući na biračko mjesto u jednom trenutku odgovara broju glasačkih kabina, osim u slučaju kada se radi o biraču iz člana 5.19 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine kojem je potrebna pomoć drugog lica.

Naime, kako bi se osiguralo poštovanje propisane obaveze fizičke distance od najmanje 1,5 m i spriječila koncentracija većeg broja ljudi na biračkom mjestu, veoma je važno kontrolirati protok birača. Članovi biračkog odbora će, gdje je to moguće, osigurati ulazak birača na jedna, a izlazak na druga vrata. Ukoliko biračko mjesto posjeduje samo jedna vrata, potrebno ih je držati otvorenima kako bi se osigurao protok vazduha, ali i spriječilo nepotrebno dodirivanje kvake kao mjesta čestog fizičkog kontakta. Tek po izlasku jednog birača sa biračkog mjesta, omogućit će se ulazak drugog birača. Ispred ulaza na biračko mjesto potrebno je osigurati dovoljno prostora kako bi birač koji izlazi bio najmanje 1,5 m udaljen od birača koji ulazi, i obrnuto. Osim kontrole protoka birača, kontrolor reda na biračkom mjestu osigurava da broj birača odgovara broju glasačkih kabina. Jedini propisani izuzetak od ovog pravila se odnosi na birača kojem je, u skladu sa članom 5.19 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, potrebna pomoć drugog lica.

Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu dužan je osigurati da u hodniku ispred biračkog mjesta birači koji čekaju u redu za glasanje budu fizički distancirani jedan od drugog minimalno 1,5 metar, kao i da učini dostupnim sredstvo za dezinfekciju, **kako bi birači mogli izvršiti dezinfekciju ruku prije i nakon glasanja,** te da kontrolira da li se ti birači pridržavaju propisanih pravila iz člana 2. Instrukcije. Pravila iz člana 2. Instrukcije kojih su se birači dužni pridržavati, naročito se odnose na održavanje propisane fizičke distance, izbjegavanje fizičkih kontakata i obavezu nošenja zaštitnih maski.

Birači su dužni nositi zaštitne maske, osim prilikom utvrđivanja identiteta, kada su je dužni skinuti vodeći računa o fizičkoj distanci od najmanje 1,5 m. **Birač koji odbija spustiti masku radi identifikacije neće biti evidentiran za glasanje** i predsjednik biračkog odbora će ga upozoriti da je dužan napustiti biračko mjesto, što se obavezno konstatira u ZARBO obrascu, tj. u Zapisniku o radu biračkog odbora.

U slučaju dolaska birača na biračko mjesto, bez zaštitne maske, član biračkog odbora zadužen za održavanje reda na biračkom mjestu, upozorit će

birača da je dužan staviti zaštitnu masku. Ukoliko birač ne posjeduje zaštitnu masku, bit će mu izdata iz zaliha koje je zadužio birački odbor.

Analogno naprijed navedenom, član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu će postupiti i **ukoliko birač nosi zaštitnu masku koja sadrži oznaku i obilježja koje upućuju na političke stranke, vjerske simbole, kao i ostale oznake koje mogu imati diskriminacijsko značenje.** Kako isticanje navedenih oznaka i obilježja na biračkom mjestu nije dozvoljeno, jasno je da se navedeno odnosi i na zaštitne maske, čija je zloupotreba u tom smislu apsolutno zabranjena.

S druge strane, **ukoliko birač odbija staviti masku i ne želi napustiti biračko mjestu,** član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu, o navedenom će obavijestiti predsjednika biračkog odbora, koji će zahtijevati policijsku podršku. Naprijed opisana situacija se obavezno konstatira u ZARBO obrascu, tj. u Zapisniku o radu biračkog odbora.

Ispred ulaza na biračko mjesto član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda dužan je beskontaktno izvršiti **mjerenje tjelesne temperature birača**, te ukoliko ustanovi da je povišena, dužan je birača uputiti u posebnu glasačku kabinu koja će nakon izvršenog glasanja biti detaljno dezinficirana i očišćena. Ovde je važno naglasiti da se povišenom tjelesnom temperaturom smatra se temperatura od najmanje 37,2 C.

1.7 Dodatne dužnosti članova biračkog odbora i njihovih zamjenika

Predsjednik biračkog odbora ili član zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu će osigurati da se biračko mjesto provjetrava svakih 60 minuta tokom izbornog dana. Samo trajanje provjetravanja nije određeno i zavisi od veličine prostorije, broja prisutnih i sl. Ukoliko je to moguće, provjetravanje će trajati dovoljno dugo da se vazduh u prostoriji u potpunosti zamijeni svježim.

Za vrijeme provjetravanja izborni proces se odvija nesmetano. U slučaju potrebe za hitnom intervencijom medicinskog osoblja na biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora obavezan je pozvati najbližu zdravstvenu ustanovu radi pružanja hitne medicinske pomoći i postupati po uputama medicinskog osoblja, a potom odmah o navedenom obavijestiti i izbornu komisiju osnovne izborne jedinice.

1.8 Zapisnik o radu biračkog odbora

Činjenice o svim poduzetim mjerama i radnjama, kao i o svim zapažanjima o okolnostima koje su predmet Instrukcije, predsjednik biračkog odbora je dužan unijeti u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO).

II. DIO

Dr. Suad Arnautović

2.1 Poduzimanje mjera biračkih odbora nakon zatvaranja biračkog mjesta

Nakon što se u 19:00 sati zatvori biračko mjesto, a prije nego što se otpočne s procesom brojanja glasačkih listića, predsjednik biračkog odbora je dužan osigurati da se prostorija u kojoj se nalazi biračko mjesto prozrači u trajanju od najmanje deset minuta, kao i da se održava fizička distanca od najmanje 1,5 m između članova biračkog odbora, kao i prema posmatračima, ali i među posmatračima međusobno. Također, sve radne površine i prostor na kojem će se brojati glasački listići potrebno je prethodno još jednom očistiti i dezinficirati, te osigurati da članovi biračkog odbora prilikom svake radnje budu na distanci od najmanje 1,5 m. Nadalje, svaki član biračkog odbora mora imati masku na licu koja će pokrivati istovremeno i usta i nos, a po potrebi i rukavice za jednokratnu upotrebu, koje će nositi za vrijeme rada biračkog odbora i brojanja glasačkih listića. Ponavljam, jako je važno da se sala, tj. prostorija u kojoj se vrši brojanje glasačkih listića prozrači prije samog početka procesa .

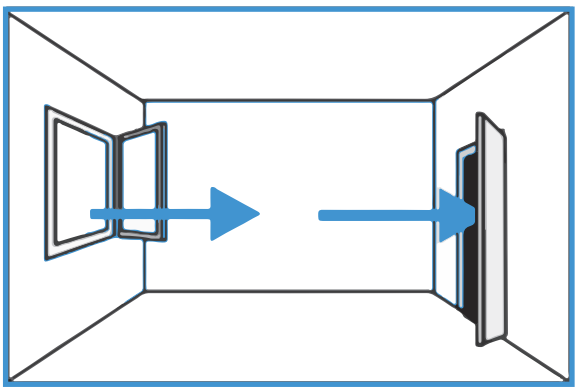

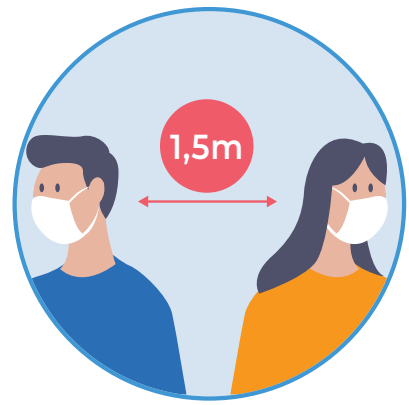

Naglašavam važnu ulogu predsjednika biračkog odbora, koji je dužan osigurati sve neophodne mjere na zaštiti života i zdravlja svih učesnika izbornog procesa na tom biračkom mjestu i to prije samog brojanja glasova, i utvrđivanja rezultata glasanja, i čina potpisivanja Zapisnika o radu biračkog odbora, zbirnih rezultata na tom biračkom mjestu, kao i svih drugih neophodnih obrazaca kao i pakiranja izbornog materijala.

Šta to podrazumijeva?

To podrazumijeva da tokom cijelog procesa rada na biračkom mjestu sve do okončanja svih propisanih radnji, nedovoljno (učestalo) upozorava sve članove biračkog odbora i posmatrače da moraju držati distancu i propisno

nositi maske na licu, te da po potrebi koriste rukavice za jednokratnu upotrebu. U slučaju eventualnog učestalog kašljanja prisutnih ili drugih indicija da bi neko od prisutnih mogao izazvati opravdanu sumnju da je prehlađen ili da ima povišenu tjelesnu temperaturu, predsjednik biračkog odbora mora odmah reagirati, tako što će prekinuti proces rada biračkog odbora i zahtijevati da se kod te osobe izmjeri tjelesna temperatura toplomjerom na daljinu, i u slučaju pojave povišene tjelesne temperature od 37,2 °C i više, poduzmu mjere kako bi se umjesto tog člana biračkog odbora u dalji rad biračkog odbora uključio njegov zamjenik, a u slučaju posmatrača njegov zamjenik ili druga osoba s akreditacijom ovlaštenog posmatrača u ime tog političkog subjekta.

Naprijed opisana situacija se obavezno konstatira u ZARBO obrascu, tj. u Zapisniku o radu biračkog odbora.

Kao što sam već istakao, radna površina za brojanje glasačkih listića se mora prije brojanja dezinficirati, očistiti sredstvom za dezinfekciju radnih površina, a to podrazumijeva sve stolove i stolice i plastične transparentne kutije.

2.2 Dužnosti izborne komisije po prijemu i raspodjeli materijalno-tehničkih sredstava

U članu 4. stav (2) i članu 9. stavovi (1), (2), (3) i (4) Instrukcije o postupanju tijela za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19 propisane su dodatne dužnosti predsjednika i članova biračkih odbora, odnosno predsjednika i članova izborne komisije osnovne izborne jedinice. Ove dužnosti se odnose na tijelo za provođenje izbora u cjelini nezavisno da li to tijelo ima tri, pet ili sedam članova. Dakle, ista situacija je vezana i za predsjednika i za članove biračkog odbora i izborne komisije osnovne izborne jedinice i oni na jednak način postupaju u zaštiti života i zdravlja svih učesnika u izbornom procesu i tamo gdje ih ima tri ili pet članova biračkog odbora ili tri, pet ili sedam članova izborne komisije.

Ovdje je jako važno prokomentirati član 4. stav (2) i član 9. stavove (1), (2), (3) i (4) koji propisuju da predsjednik biračkog odbora i predsjednik izborne komisije ***zadužuje*** paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite iz tabele koja je prilog 3. Instrukcije. Taj pojam ***zadužiti*** je u praksi, već dosada, tj. od stupanja na snagu Instrukcije nakon objavljivanja u "Službenom glasniku BiH" izazvao određene kontroverze, jer je kod jednog manjeg broja čitalaca Instrukcije protumačen sasvim drugim pojmom, drugom imenicom: ***obezbjeđuje/osigurava*** i to na način da će općinska ili gradska izborna komisija potrebna materijalno-tehnička sredstva za higijensko-epidemiološku zaštitu na biračkom mjestu i u sjedištu izborne komisije dobiti od Centralne izborne komisije BiH.

Netačnim razumijevanjem pojma ***zadužiti***, kauzalno je došlo i do pogrešnog shvatanja o isključivoj zakonskoj obavezi općinskih načelnika i gradonačel-

nika da brinu o životima i zdravlju stanovnika njihove općine ili grada.[1] Općinska ili gradska izborna komisija potrebna materijalno-tehnička sredstva za higijensko-epidemiološku zaštitu na biračkom mjestu neće *a priori* dobiti od Centralne izborne komisije BiH, tj. neće ***zadužiti*** opremu od Centralne izborne komisije BiH (osim postera upozorenja), iako to zaduženje u principu, teoretski, nekada, u nekoj situaciji, može biti i od Centralne izborne komisije BiH. Ali apsolutno ovom Instrukcijom se takva stvar ne prejudicira. Dakle, ovdje se misli, kako i etimologija imenice ***zadužiti*** ukazuje na zaprimanje obaveze za obavljanje nekog posla ili zadatka, kao i obveze za vraćanje nekog zaduženog predmeta. Prema tome, općinska ili gradska izborna komisija će zadužiti paket materijalno-tehničkih sredstava od lokalnih organa vlasti nivoa na kojem djeluje ta izborna komisija ili na neki drugi način. To znači ili odlukom načelnika, tj. gradonačelnika, i nadležne službe lokalne vlasti, kao što je općinski ili gradski štab civilne zaštite ili neko drugo koordinaciono tijelo koje djeluje na nivou lokalne zajednice. To mogu biti i različiti domaći ili strani donatori koji mogu, u skladu sa zakonom, donirati lokalnoj zajednici određena materijalna sredstva i t. sl.

Nadalje, nadležna izborna komisija osnovne izborne jedinice ima obveza da osigura materijalno-tehnička sredstva propisana Instrukcijom u cilju zaštite kako svojih života i zdravlja, tako i zaštite života i zdravlja svih članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, kao i svih ostalih naprijed navedenih učesnika u izbornom procesu (posmatrača, medija), na isti način kako zadužuje lokaciju biračkog mjesta (zgrada škole, fakulteta, obdaništa, doma kulture, vatrogasnog doma, sportske hale i t. sl.) sa svim inventarom (stolovi, ormari, stolice, protupožarni sistem...), električnom rasvjetom, mokrim čvorovima, tj. higijenskim, vodovodnim i kanalizacionim sistemom itd.

Bitno je naglasiti da se o zaduženju paketa materijalno-tehničkih sredstava sačinjava zapisnik o primopredaji tih sredstava koja su potrebna i propisana za jedno biračko mjesto radi zaštite zdravlja i života predsjednika i njegovih zamjenika, birača i posmatrača izbora. Obrazac za ovu primopredaju je propisan. Njegov akronim je ZOPMTS i on je sastavni dio Instrukcije. Isto tako je važno napomenuti i istaći da se mora u samom zapisniku o zaduženju utvrditi i identificirati od koga su sredstva dobijena, na koji način (besplatno, bez obveze vraćanja; uz nadoknadu i u kojem iznosu), i trebaju biti evidentirani svi podaci o pojedincu i tijelu koje predaje i o pojedincu i tijelu koje zadužuje sredstva (ime i prezime, odnosno naziv fizičkog ili pravnog lica, broj l. k. i adresa).

---

[1] U Zakonu o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, broj: 97/16 i 36/19) u članu 23 je propisano da jedinica lokalne samouprave u oblasti zdravstvene zaštite stanovništva ima slijedeće nadležnosti:...2)prevencija i otklanjanje zdravstvenih posljedica prouzrokovanih epidemijom, elementarnim i drugim nepogodama i vandrednim prilikama u saradnji sa drugim nadležnim institucijama.
Članom 8. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ 49/16, 51/09) su utvrđene vlastite nadležnosti jedinica lokalne samouprave među koje spada i organiziranje, provođenje i odgovornost za mjere zaštite i spasavanja ljudi i materijalnih dobara od elementarnih nepogoda i prirodnih katastrofa
U Statutu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Sl. glasnik Brčko distrikta BiH“ broj 2/10 – prečišćen tekst) u članu 8 – Vršenje javne nadležnosti u Distriktu, u nadležnosti javnih organa vlasti u Distriktu spada i zdravstvena zaštita.

Predsjednik i članovi izborne komisije osnovne izborne jedinice nakon toga su dužni, također, izvršiti primopredaju, tj. zaduženje svakog biračkog mjesta, odnosno biračkog odbora koji je određen na području date općine, odnosno grada.

U periodu kada, shodno članu 4. Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj: 25/20, 38/20 i 63/20) CIK BiH dostavlja izborni materijal izbornoj komisiji, izborna komisija dostavlja i paket materijalno-tehničkih sredstava, koji je propisan u članu 4. stav (2) ove Instrukcije, biračkom odboru. Ta se primopredaja, kao što je već istaknuto, vrši zapisnički na Obrascu ZOMTS koji je propisan u stavu (2) člana 9. ove Instrukcije. Svakako jedan paket materijalno-tehničkih sredstava zadužuje sama izborna komisija osnovne izborne jedinice kako bi se radne površine i radni prostori u općinskoj, odnosno gradskoj izbornoj komisiji, kao i sami članovi općinske, odnosno gradske izborne komisije i njihovi posmatrači zaštitili i poduzeli sve neophodne preventivne mjere za zaštitu života i zdravlja ljudi u onom prostoru gdje radi općinska odnosno, gradska izborna komisija.

Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice dužan je osigurati da prostorije za rad izborne komisije budu uređene na način i uz primjenu mjera zaštite zdravlja i života članova izborne komisije, posmatrača i drugih učesnika u izbornom procesu na način kako je to u cjelini propisano ovom Instrukcijom, tj. na načina koji će najefikasnije omogućiti zaštitu života i zdravlja ljudi prisutnih u prostorima gdje djeluje izborna komisija.

2.3 Izvještaj o iskorištenim i neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima

Članom 10. Instrukcije propisana je obaveza izrade izvještaja prema kojoj je predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice dužan sačiniti pisani izvještaj o iskorištenim i neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima iz stava (1) člana 9. ove Instrukcije. Izvještaj se sačinjava najkasnije u roku od deset dana od utvrđivanja rezultata glasanja na biračkom mjestu odnosno u osnovnoj izbornoj jedinici. Ovaj izvještaj predsjednik izborne komisije dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH nezavisno od činjenice što Centralna izborna komisija BiH nije sredstvima iz Budžeta BiH osigurala potrebna materijalno-tehnička sredstva za svako biračko mjesto, a koja je zadužila izborna komisija osnovne izborne jedinice. Centralna izborna komisija BiH je posebnim instruktivnim pismom propisala i regulirala postupak sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima.

Zašto je potrebno sačiniti ovaj izvještaj?

Kako god i od koga god da se zaduže materijalno-tehnička sredstva sa iskazanom financijskom vrijednošću, činjenica jeste da se radi o materijalnim sredstvima koja imaju svoju određenu ne samo materijalnu nego i financijsku

vrijednost, i ne smije se dozvoliti da bilo koje materijalno-tehničko sredstvo manje ili više vrijednosti bude predmetom otuđenja bilo koje fizičke ili pravne osobe na bilo kojem nivou odvijanja izbornog procesa. Zbog toga je važno da se strogo vodi evidencija i zapisnički konstatira i zaduže sva materijalno-tehnička sredstva sa iskazanom financijskom vrijednošću, ali također i da se nakon njihovog korištenja konstatira postupak njihovog uništenja ili povrata na način koji je propisala Centralna izborna komisija BiH.

Centralna izborna komisija BiH je propisala da se neutrošena, odnosno neiskorištena materijalno-tehnička sredstva mogu vratiti onom tijelu, odnosno donatoru koje je ta materijalno-tehnička sredstva povjerilo i predalo na korištenje općinskoj, odnosno gradskoj izbornoj komisiji. Ako su ta materijalno-tehnička sredstva npr. dobijena od općinskog/gradskog ili Federalnog/Republičkog štaba civilne zaštite, to se naznačuje u izvještaju, i ona se mogu vratiti tom tijelu, ali se može i postupiti po pisanoj izjavi, aktu toga tijela da se ta sredstva unište, npr. ako se radi o iskorištenim rukavicama, maskama itd., što se svakako zapisnički konstatira. A ako se, pak, radi o sredstvima koja se i dalje mogu koristiti, kao što su npr. daljinski toplomjeri ili neutrošena hemijska sredstva, na drugim mjestima i u drugim okolnostima, onda se ta sredstva prije svega popisuju, konstatiraju se količine i iskazuje finansijska vrijednost i takva se sredstva pakiraju i dostavljaju ili tijelu koje je zadužilo izbornu komisiju osnovne izborne jedinice ili se postupa na drugačiji način kako je to tijelo pisanim putem zahtijevalo. U svakom slučaju, ne smije se desiti da ta vrijedna materijalno-tehnička sredstva budu otuđena, privatizirana, uništena ili da se na drugi način nesavjesno postupa sa takvim sredstvima.

2.4 Dodatne dužnosti Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine

U pogledu dodatnih dužnosti predsjednika i članova Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine također je propisano da se svi procesi rada unutar Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH u sjedištu Centralne izborne komisije BiH u Sarajevu, zatim u Glavnom centru za brojanje, te u skladištu Centralne izborne komisije BiH moraju odvijati u skladu sa odlukama i preporukama nadležnih tijela i propisanim mjerama zaštite života i zdravlja svih učesnika u izbornom procesu. To znači da Centralna izborna komisija BiH mora apsolutno poštivati sve naredbe nadležnih kriznih štabova, koordinacionih tijela, ministarstava zdravstva i drugih stručnih tijela u pogledu zaštite života i zdravlja ljudi.

Propisivanje režima rada u Glavnom centru za brojanje u uvjetima epidemije virusa COVID-19 je nadležnost direktora Glavnog centra za brojanje i on se, također, obavezno organizira na način da se osigura fizička distanca između angažiranog osoblja u Glavnom centru za brojanje od najmanje 1,5 metar i da se tokom rada anganžirano osoblje strogo pridržava mjera opće

zdravstvene zaštite vlastitih života i zdravlja, kao i života i zdravlja posmatrača rada Glavnog centra za brojanje, predstavnika medija i svih drugih ovlaštenih lica koja mogu biti prisutni u Glavnom centru za brojanje. To podrazumijeva i upozorenje putem postera o mjerama samozaštite i izaštite koji su navedeni u Prilogu 3. Instrukcije, zatim propisivanje mjere obaveznog i ispravnog nošenje maski, držanje distance, dezinfekciju prostora, prozračivanje prostora, čišćenje radnih površina predviđenih za brojanje glasačkih listića prije početka procesa brojanja, njihova dezinfekcija sredstvom za dezinfekciju radnih površina, odnosno poduzimanje svih mjera propisanih u članu 2. Instrukcije.

Timovi, odnosno osoba koja broji glasačke listiće u Glavnom centru za brojanje dužna je da svaki glasački listić, na zahtjev posmatrača izbora, podigne i pokaže posmatračima poštujući sve propisane mjere zaštite života i zdravlja učesnika u ovom procesu. Mjere propisane u članu 2. Instrukcije na odgovarajući način primjenjuju se i na rad Glavnog centra za brojanje, skladišta Centralne izborne komisije BiH i u sjedištu Centralne izborne komisije BiH.

2.5 Obrasci

Kao sastavni dio ove Instrukcije propisani su obrasci, i to: shema biračkog mjesta –(Prilog broj 1), zatim Obrazac-zapisnik o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača (Obrazac ZOMTS) (Prilog broj 2), te Tabela, odnosno specifikacija materijalno tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite (Prilog 3).

Svi članovi tijela za provođenje izbora koji su dužni primijeniti mjere propisane ovom Instrukcijom moraju se pridržavati propisanih obveza navedenih u ovim prilozima. Dakle, same sheme biračkog mjesta kako bi se održala fizička distanca, provjetravao prostor i održavala čistoća, kao i prilikom izrade i potpisivanja Zapisnika o radu biračkog odbora i zapisnika iz priloga 2. uz Instrukciju. Oni, također, moraju konstatirati šta sadrži jedan paket koji su zadužili na svakom biračkom mjestu i u sjedištu izborne komisije osnovne izborne jedinice.

Posteri koji su propisani u Tabeli Specifikacija materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora (prilog 3. uz Instrukciju) će Centralna izborna komisija BiH dostaviti svakoj izbornoj komisiji osnovne izborne jedinice. To su posteri ”Upozorenja na opasnost COVID-19“ i ”Pravila u vezi sa zdravstvenom zaštitom od virusa COVID-19“.

Međutim nabavka i zaduženje svi ostalih materijalno-tehničkih sredstava koja su propisana u ovoj specifikaciji su obaveza nadležnih tijela na nivou lokalne zajednice kako je to već prethodno opisano u ovoj publikaciji.

2.6 Supsidijarna primjena

Na radnje koje nisu propisane ovom Instrukcijom, a tiču se zaštite života i zdravlja svih učesnika izbornog procesa u Bosni i Hercegovini, primijenit će se opće preventivne i druge mjere za zaštitu života i zdravlja ljudi koje su propisali nadležna državna, entitetska, kantonalna, gradska i općinska tijela i nadležna tijela Brčko distrikta BiH.

Prilikom primjene pojedinih stručnih zdravstvenih i higijensko-epidemioloških mjera i radnji kojima se štitite životi i zdravlje stanovništva za koje je zakonom ili posebnim propisom (lex specialis) naređena posebna procedura i poseban postupak, postupa se po odredbama toga zakona i te procedure s tim da se po odredbama ove Instrukcije postupa u radu tijela za provođenje izbora u svim pitanjima koja nisu uređena posebnim zakonom ili propisom.

Naime, članom 12. Instrukcije propisano je da su tijela za provođenje izbora u svim slučajevima koji nisu regulirani ovom Instrukcijom, dužni primjenjivati opće mjere zaštite života i zdravlja svih učesnika u izbornom procesu koje su propisala državna, entitetska, kantonalna, gradska i općinska tijela, odnosno tijela Brčko distrikta BiH nadležna za zaštitu života i zdravlja stanovništva.

Šta to znači?

To znači da u slučaju eventualnog postojanja neke nedovoljno jasne mjere u stručnom smislu, koja je navedena u ovoj Instrukciji, a koja je propisana u namjeri da se zaštite životi i zdravlje učesnika izbornog procesa, prednost nad nedorečenim stvarima ili ako postoje određene nejasnoće u tekstu Instrukcije, imaju akti i naredbe nadležnih stručnih zdravstvenih i drugih tijela. Te mjere za obavezno postupanje stanovnika te lokalne zajednice, odnosno svih fizičkih i pravnih lica, u uvjetima epidemije izazvane virusom COVID-19 su propisali ili su dužni propisati nadležna državna, entitetska, kantonalna, gradska i općinska tijela, odnosno tijela Brčko distrikta BiH. Kao što je već rečeno, većina tih mjera, naročito opće mjere i preporuke su već propisane. I u tom slučaju kada je u pitanju zaštita života i zdravlja ljudi, te propisane mjere imaju supremaciju nad mjerama koje su propisane ovom Instrukcijom.

2. 7 Pravilnik o dopunama i izmjeni Pravilnika o provođenju izbora u BiH

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 57. sjednici održanoj 24.09.2020. godine donijela Pravilnik o dopunama i izmjeni Pravilnika o provođenju izbora u BIH (Službeni glasnik BiH;broj: 63/20). Ovim dopunama i izmjenom reguliran je postupak glasanja birača razaženih virusom COVID-19, kao i birača kojima je naređena izolacija ili samoizolacija. Također, izmjenjene su i odredbe Pravilnika u vezi sa izbornim procesom u gradu Mostaru koje su u vezi sa izmjenama Izbornog zakona BiH objavljene u „Službenom glasniku BiH“ broj 41/20.

Osnovni smisao navedenih dopuna Pravilnika kreće se u smjeru omogućavanja ostvarivanja prava na glasanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani. Pravilnikom je propisana obaveza takvih birača da podnesu zahtjev nadležnoj izbornoj komisiji osnovne izborne jedinice kako bi mogli ostvariti biračko pravo. U tom smislu se izrađuje poseban izvod za glasanje takvih birača i formira poseban mobilni tim, te se čin glasanja vrši po posebnoj proceduri propisanoj ovim dopunama.

Uz dopune Pravilnika propisan je obrazac ZPGL kojim je utvđena forma i sadržaj zapisnika o primopredaji glasačkih listića - procedura COVID-19.

* * *

PRILOZI

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačka 2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH" br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je na 30. sjednici, održanoj 26.06.2020. godine, donijela

INSTRUKCIJU
O POSTUPANJU ORGANA ZA PROVOĐENJE IZBORA NA IZBORNI DAN U USLOVIMA EPIDEMIJE COVID-19

Član 1.
(Predmet)

Ovom instrukcijom se reguliše način postupanja biračkih odbora u vezi sa uređenjem biračkog mjesta, kontrole reda na biračkom mjestu, kao i dodatne dužnosti predsjednika i članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, te izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica i Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine na izborni dan u uslovima epidemije Covid-19.

Član 2.
(Pravila na biračkom mjestu)

(1) U uslovima iz člana 1. ove instrukcije, pored uređenja biračkog mjesta propisanog odredbama Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 25/20) se obavezno osigurava fizička distanca u skladu sa smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije između članova biračkog odbora od minimum 1,5 m, kao i svih drugih lica koja se zateknu na biračkom mjestu, a prema shemi biračkog mjesta broj 1, koja je sastavni dio ove instrukcije.

(2) Svi članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici tokom rada na biračkom mjestu i prilikom brojanja glasova dužni su da se pridržavaju općih mjera zdravstvene zaštite uključujući redovno i temeljito pranje ruku/dezinfekcije, respiratorne higijene (pokrivanje usta i nosa kod kašljanja ili kihanja, pravilno odlaganje korištene maramice), održavanja fizičke distance, izbjegavanje dodirivanja lica, a sve u cilju osiguranja zaštite vlastitih života i zdravlja kao i zaštite života i zdravlja birača, predstavnika političkih stranaka, posmatrača, predstavnika medija i svih drugih prisutnih na način propisan od strane nadležnih zdravstvenih ustanova i organa vlasti.

(3) Svi članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici tokom rada na biračkom mjestu dužni su da često peru ruke, kao i da prilikom brojanja glasova često mijenjaju zaštitne rukavice, maske, te po mogućnosti vizire i kombinezone za jednokratnu upotrebu.

(4) Svi članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici koji su u skladu sa stavom (3) ovog člana dužni nositi zaštitne maske, obavezni su nositi službenu legitimaciju-akreditaciju člana odnosno zamjenika člana biračkog odbora sa jasno naznačenom dužnošću koju obavljaju.

(5) Ukoliko postoji ograničena količina zaštitne opreme koju je svaki član biračkog odbora dužan nositi, predsjednik biračkog odbora odredit će vrstu zaštitne opreme za članove biračkog odbora koji su u najčešćem i direktnom kontaktu sa biračima kao što je kontrolor reda i sl.

(6) Sva birački mjesta prije otvaranja i tokom cijelog izbornog dana moraju se temeljno čistiti u redovnim intervalima, što uključuje čišćenje unutar kabina za glasanje i stolova koji se koriste za razmjenu dokumenata i izdavanje glasačkih listića.

Član 3.
(Dan prije izbornog dana)

Dan prije izbornog dana, predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici u saradnji sa nadležnim organima, dužni su osigurati dezinfekciju cjelokupnog prostora biračkog mjesta.

Član 4.
(Izborni dan)

(1) Po dolasku na biračko mjesto u 06:00 sati na dan izbora predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici dužni su da:
   a) prozrače prostoriju, postave otirače za dezinfekciju obuće i izvrše dodatnu dezinfekciju biračkog mjesta, te osiguraju dovoljnu količinu proizvoda za čišćenje prilikom upotrebe javnih toaleta;
   b) postave stolove i stolice članova biračkog odbora i posmatrača tako da je razmak između njih minimum 1,5 m;
   c) postave oznake kretanja birača s napomenom da na biračkom mjestu u jednom trenutku može biti samo onoliko birača koliko ima glasačkih kabina na biračkom mjestu;
   d) postave ostala upozorenja o pridržavanju općih mjera zdravstvene zaštite (plakati, letci, i sl);
   e) obilježe prilaz biračkom mjestu tj. hodnik ispred ulaza na biračko mjesto žutom samoljepljivom trakom u razmaku od minimum 1,5 m i
   f) Po mogućnosti da usmjeravaju birače da ulaze na jedna vrata, a da izlaze na druga vrata. U slučaju da su na biračkom mjestu predviđena samo jedna vrata, predsjednik i članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici dužni su osigurati da ta vrata ostanu otvorena, kako bi se izbjeglo dodirivanje birača prilikom ulaska i izlaska iz zgrade. U slučaju da vrata nije moguće držati otvorenim ista se moraju često otvarati.

(2) Predsjednik biračkog odbora, zadužuje paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko- epidemiološke zaštite iz Tabele koja je Prilog 3. ove instrukcije.

(3) Mjere propisane u članu 2. ove instrukcije na odgovarajući način se primjenjuju i na rad mobilnih timova koji ujedno primjenjuju i opće mjere zaštite života i zdravlja svih učesnika u izbornom procesu propisane od strane nadležnih državnih, entitetskih organa, kantonalnih odnosno organa Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 5.
(Kontrola reda na biračkom mjestu)

(1) Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu, protok birača i održavanje reda na biračkom mjestu dužan je da osigura da broj birača koji može ući na biračko mjesto u jednom trenutku odgovara broju glasačkih kabina, osim u slučaju kada se radi o biraču iz člana 5.19 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine kojem je potrebna pomoć drugog lica.

(2) Član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu dužan je osigurati da u hodniku ispred biračkog mjesta, birači koji čekaju u redu za glasanje budu fizički distancirani jedan od drugog minimalno 1,5 metar, kao i da učini dostupnim sredstvo za dezinfekciju, kako bi birači mogli izvršiti dezinfekciju ruku prije i nakon glasanja, te da kontroliše da li se ti birači pridržavaju propisanih pravila iz člana 2. ove instrukcije.

(3) U slučaju kada je birač došao na biračko mjesto bez propisane zaštitne opreme član biračkog odbora zadužen za održavanje reda na biračkom mjestu o istom će upozoriti birača da je dužan nositi zaštitnu opremu. U slučaju da birač ne posjeduje zaštitnu opremu ista će mu biti izdana iz zaliha koje je zadužio birački odbor.

(4) Ispred ulaza na biračko mjesto član biračkog odbora zadužen za kontrolu reda dužan je beskontaktno izvršiti mjerenje tjelesne temperature birača, te ukoliko ustanovi da ista povišena dužan je birača uputiti u posebnu glasačku kabinu koja će nakon izvršenog glasanja biti detaljno dezinfikovana i očišćena.

Član 6.

(Dodatne dužnosti članova biračkog odbora i njihovih zamjenika)

(1) Predsjednik biračkog odbora ili član zadužen za kontrolu reda na biračkom mjestu će osigurati da se biračko mjesto provjetrava svakih 60 minuta tokom izbornog dana.

(2) U slučaju potrebe za hitnom intervencijom medicinskog osoblja na biračkom mjestu, predsjednik biračkog odbora obavezan je pozvati najbližu zdravstvenu ustanovu radi pružanja hitne medicinske pomoći i postupati po uputama medicinskog osoblja, a potom odmah obavijestiti i izbornu komisiju osnovne izborne jedinice.

Član 7.

(Zapisnik o radu biračkog odbora)

Činjenicu o svim preduzetim mjerama i radnjama, kao i o svim zapažanjima o okolnostima koje su predmet ove instrukcije, predsjednik biračkog odbora je dužan unijeti u Zapisnik o radu biračkog odbora (ZARBO).

Član 8.

(Zatvaranje biračkog mjesta i brojanje glasačkih listića)

(1) Nakon zatvaranja biračkog mjesta, a prije početka procesa brojanja glasačkih listića predsjednik biračkog odbora je dužan osigurati da se biračko mjesto prozrači, kao i da se održi fizička distanca od najmanje 1,5 m između članova biračkog odbora i između posmatrača.

(2) Predsjednik biračkog odbora je dužan osigurati da se cjelokupni proces brojanja glasova i utvrđivanja rezultata glasanja, kao i potpisivanje zapisnika i svih obrazaca, te pakovanja izbornog materijala vrši u skladu sa propisanim mjerama zaštite života i zdravlja svih učesnika.

(3) Radna površina predviđena za brojanje glasačkih listića će se prije početka procesa brojanja očistiti i dezinfikovati sredstvom za dezinfekciju radnih površina. Član biračkog odbora koji broji glasačke listiće dužan je da svaki glasački listić podigne i pokaže ga posmatračima poštujući propisane mjere zaštite života i zdravlja svih učesnika u ovom procesu.

Član 9.

(Dodatne dužnosti predsjednika i članova izborne komisije osnovne izborne jedinice)

(1) Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice zadužuje paket materijalno-tehničkih sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite iz Tabele koja je Prilog 3. ove instrukcije.

(2) O zaduženju paketa iz stava (1) ovog člana sačinjava se zapisnik o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi zaštite života i zdravlja članova biračkog odbora i njihovih zamjenika, birača i posmatrača izbora (obrazac ZOMTS), koji je sastavni dio ove instrukcije.

(3) Predsjednik i članovi izborne komisije osnovne izborne jedinice dužni su da biračkom odboru uz osjetljivi izborni materijal dostave i paket materijalno-tehničkih sredstava iz člana 4. stav (2) ove instrukcije te se primopredaja tih sredstava vrši zapisnički na obrascu ZOMTS iz stava (2) ovog člana.

(4) Jedan paket materijalno-tehničkih sredstava iz stava (3) ovog člana zadužuje izborna komisija osnovne izborne jedinice.

(5) Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice dužan je da osigura da prostorije za rad izborne komisije osnovne izborne jedinice budu uređene na način i uz primjenu mjera zaštite zdravlja i života članova izborne komisije, posmatrača i drugih učesnika u izbornom procesu, na način propisan ovom instrukcijom.

Član 10.

(Izvještaj)

(1) Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice dužan je sačiniti izvještaj o iskorištenim i neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima iz stava (1) člana 9. ove instrukcije najkasnije u roku od 10 dana od dana utvrđivanja rezultata glasanja na biračkom mjestu, odnosno u osnovnoj izbornoj jedinici.

(2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana predsjednik izborne komsije dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH koja će posebnom instrukcijom regulisati postupak sa neiskorištenim materijalno- tehničkim sredstvima.

Član 11.

(Dodatne dužnosti predsjednika i članova Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine)

(1) Predsjednik Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine i članovi Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine dužni su osigurati da svi procesi rada unutar Sekretarijata Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine u sjedištu Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, Glavnog centra za brojanje i skladišta Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine budu u skladu sa odlukama nadležnih organa i propisanim mjerama zaštite života i zdravlja svih učesnika u izbornom procesu.

(2) Rad u Glavnom centru za brojanje je obavezno organizovati na način da se osigura fizička distanca između angažovanog osoblja u Glavnom centru za brojanje od najmanje 1,5 m.

(3) Direktor Glavnog centra za brojanje i njegovi zamjenici dužni su osigurati da se tokom rada Glavnog centra za brojanje angažovano osoblje strogo pridržava mjera opće zdravstvene zaštite vlastitih života i zdravlja i zaštite života i zdravlja posmatrača rada Glavnog centra za brojanje i svih drugih ovlaštenih lica prisutnih u Glavnom centru za brojanje.

(4) Radna površina predviđena za brojanje glasačkih listića će se prije početka procesa brojanja očistiti i dezinfikovati sredstvom za dezinfekciju radnih površina. Član tima koji broji glasačke listiće dužan je da svaki glasački listić podigne i pokaže ga posmatračima poštujući propisane mjere zaštite života i zdravlja svih učesnika u ovom procesu.

(5) Mjere propisane u članu 2. ove instrukcije na odgovarajući način se primjenjuju i na rad Glavnog centra za brojanje, skladišta Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine i u sjedištu Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine.

Član 12.
(Opće mjere)

U slučajevima koji nisu regulisani ovom instrukcijom organi za provođenje izbora dužni su da primjenjuju opće mjere zaštite života i zdravlja svih učesnika u izbornom procesu propisane od strane nadležnih državnih, entitetskih, kantonalnih, odnosno organa Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Član 13.
(Sadržaj obrazaca)

Sastavni dio ove instrukcije su:

a) Shema biračkog mjesta (Prilog broj 1.),
b) Obrazac-Zapisnik o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača (obrazac ZOMTS) (Prilog broj 2.) i
c) Tabela - specifikacija materijalno-tehnička sredstava radi higijensko-epidemiološke zaštite (Prilog broj 3.).

Član 14.
(Stupanje na snagu i objava)

Ova instrukcija stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH", a bit će objavljena i u "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku RS", "Službenom glasniku Brčko distrikta BiH" i na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH www.izbori.ba.

Broj 05-1-02-2-573-1/20
26. juna 2020. godine
Sarajevo

Predsjednica
Vanja Bjelica-Prutina, s. r.

Prilog 1. – Shema biračkog mjesta

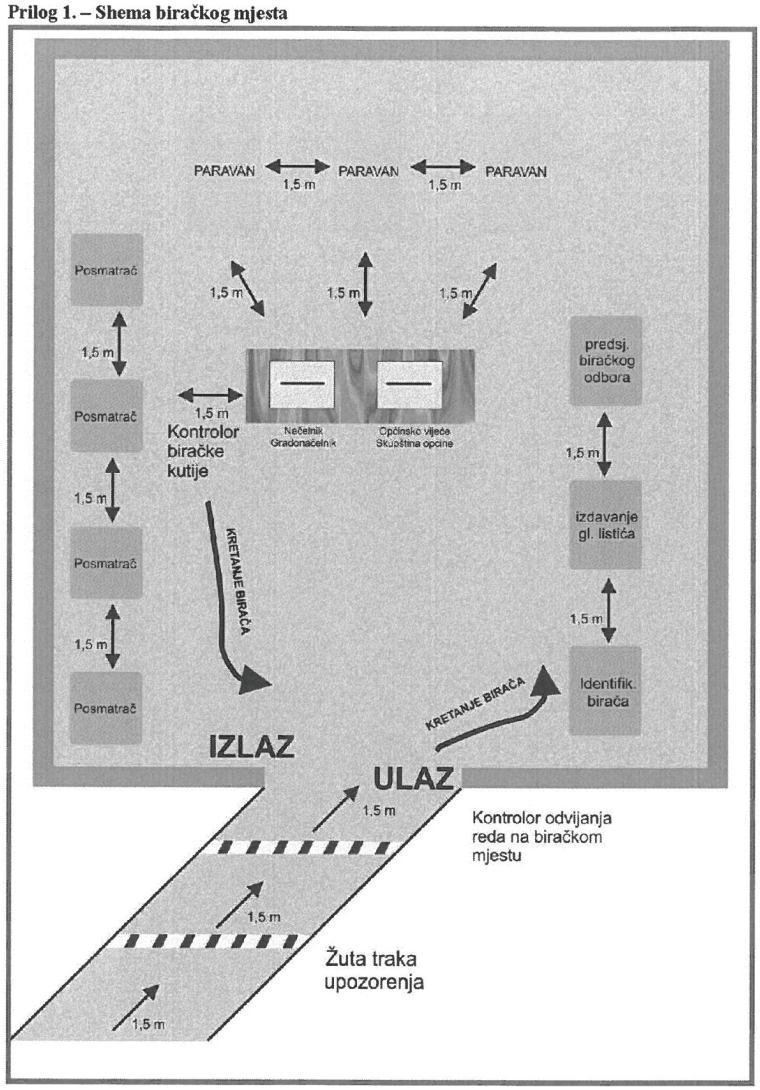

Prilog 2.

Zapisnik

o primopredaji materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača

Dana_____ primio sam paket/paketa higijensko-epidemioloških materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na BM radi higijensko-epidemiološke zaštite članova BO i birača od _____.

Jedan paket sadrži sljedeća materijalno-tehnička sredstva i to:

1._____
2._____
3._____
4._____
5._____
6._____
7._____
8._____
9._____
10._____
11._____
12._____
13._____
14._____
15._____
16._____
17._____
18. Ostalo

Paket/e predao _____

Paket/e primio _____

U_____, 2020.godine

Obrazac: ZOMTS

Prilog 3.

TABELA

Specifikacija materijalno-tehničkih sredstava potrebnih na biračkom mjestu radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača

1.	Sredstvo za dezinfekciju ruku-prema broju birača upisanih u izvod iz CBS	Kom. 2
2.	Sredstvo za dezinfekciju pultova	Kom. 1
3.	Sredstvo za dezinfekciju radnih površina za BM-o	Kom. 1
4.	Sapun čvrsti	Kom. 2
5.	Sapun tečni	Kom. 1
6.	Ubrus-papirni	Kom. 8
7.	Toalet papir	Kom. 20
8.	Maska za lice	Kom. 20
9.	Rukavice (četiri para po članu biračkog odbora)	Pari. 20
10.	Kombinezon za jednokratnu upotrebu (za članove BO koji su u direktnom kontaktu sa biračima)	Kom. 3
11.	Vizir (jedan po članu BO jer se isti mogu dezinfikovati)	Kom. 3
12.	Sredstvo za dezinfekciju radnih površina za glasačke kutije	Kom. 3
13.	Poster „Upozorenja na opasnost od COVID-19“	Kom. 1
14.	Poster „Pravila u vezi zdravstvene zaštite od virusa COVID-19“	Kom. 1
15.	Žuta samoljepljiva traka s natpisom „Drži odstojanje od minimum 1,5 m“	Kom. 3
16.	Kanta za odlaganje rukavica/maski i uputstva o postavljanju kante	Kom. 1
17	Beskontaktni toplomjer	Kom 1

Na osnovu člana 2.9 stav (1) tačke 2. i 7., a u vezi sa članom 1.5, 5.3 stav (1), 5.4, 5.6 stav (2), 5.7 stav (1), 5.10, 5.21, 5.22 stav (1), 5.26 stav (1), 5.27 stav (1), 5.29 i 5.32 stav (2) i Poglavlja 14. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 i 41/20), Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine je, na 57. sjednici, održanoj 24.09.2020. godine, donijela

PRAVILNIK
O DOPUNAMA I IZMJENI PRAVILNIKA O PROVOĐENJU IZBORA U BOSNI I HERCEGOVINI

Član 1.

U Pravilniku o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 25/20 i 38/20) iza člana 24. dodaju se novi čl. 24a, 24b, 24c, 24d, 24e. i 24f. koji glase:

"Član 24a.

(Ostvarivanje prava na glasanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani)

(1) Biraču čije se ime nalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje na redovnom biračkom mjestu, a koji je pozitivan na COVID-19 i/ili koji posjeduje akt nadležnog organa o obaveznoj izolaciji ili se nalazi na bolničkom liječenju, zbog čega nije u mogućnosti da dođe na biračko mjesto na kojem je upisan u izvod iz Centralnog biračkog spiska da glasa lično, bit će, na njegov zahtjev, omogućeno glasanje putem glasačkog listića iz stava (4) ovog člana, u skladu sa članom 24e. ovog Pravilnika.

(2) Da bi ostvario biračko pravo, birač iz stava (1) ovog člana dužan je najkasnije u roku od 72 sata prije dana izbora lično (putem e-maila, faks aparata ili telefonskih aplikacija osposobljenih za prijem dokumenata, odnosno fotografija dokumenata) ili putem drugog lica, dostaviti izbornoj komisiji, zahtjev za glasanje putem kovertiranog glasačkog listića, odnosno medicinski nalaz koji potvrđuje da je pozitivan na COVID-19 i/ili akt nadležnog organa kojim mu je određena izolacija ili hospitalizacija.

(3) Birač kojem je dijagnosticirano oboljenje COVID-19 nakon isteka roka od 72 sata prije dana izbora, ili na sam dan izbora, zahtjev za glasanje iz stava (2) ovog člana je dužan dostaviti najkasnije na dan izbora.

(4) Glasanje birača iz stava (1) ovog člana obavlja se putem kovertiranog glasačkog listića koji se izuzima sa redovnog biračkog mjesta, prema proceduri propisanoj čl. 19, 21. i 24. ovog Pravilnika, osim u dijelu koji je drugačije propisan odredbom člana 24d. ovog Pravilnika.

(5) Pored jednog ili više mobilnih timova iz člana 24. ovog Pravilnika izborna komisija posebnom odlukom formira najmanje jedan posebni mobilni tim u čijem sastavu je po mogućnosti najmanje jedan zdravstveni radnik. Predsjednik ili najmanje jedan član ovog posebnog mobilnog tima mora biti opremljen specijalnom zaštitnom opremom, koja obavezno sadrži zaštitni kombinezon, masku, zaštitnu kapu, rukavice, adekvatnu zaštitu obuće i po mogućnosti, vizir.

Član 24b.

(Plan rada na terenu)

(1) U svrhu ostvarivanja biračkog prava birača iz člana 24a. stav (1) ovog Pravilnika, izborna komisija na osnovu zaprimljene dokumentacije iz člana 24a. stav (2) ovog Pravilnika, sačinjava plan rada na terenu koji sadrži spisak birača pozitivnih na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili hospitalizacija sa njihovim adresama i kontakt telefonima.

(2) Izborna komisija dužna je omogućiti akreditovanim posmatračima posmatranje rada posebnog mobilnog tima na terenu, a sve uz poštivanje preporuka iz Instrukcije o postupanju organa za provođenje izbora na izborni dan u uslovima epidemije COVID-19 ("Službeni glasnik BiH", broj 41/20).

(3) U slučaju prijema zahtjeva za glasanje u roku iz člana 24a. stav (3) ovog Pravilnika izborna komisija, ukoliko je to moguće sačinjava dopunu plana rada cijeneći adresu birača, raniji plan rada posebnog mobilnog tima na terenu, kao i vrijeme rada posebnog mobilnog tima-do 19 sati, o čemu na pogodan način obavještava i akreditovane posmatrače.

Član 24c.

(Poseban izvod za glasanje)

(1) Nakon što zaprimi i obradi akte iz člana 24a. stav (2) ovog Pravilnika, izborna komisija donosi posebnu odluku i sačinjava poseban izvod za glasanje birača iz člana 24a. stav (1) ovog Pravilnika, na način da imena tih birača pronalazi na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje na redovnom biračkom mjestu ili na drugom izvodu, sa kućnom adresom ili adresom ustanove gdje je taj birač smješten. U rubrici za potpis, čitko upisuje riječi: "Birač COVID-19", prepisuje podatke iz tog izvoda na poseban izvod za birače iz člana 24a. stav (1) ovog Pravilnika, a zatim sve rubrike na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za tog birača precrtava crvenom hemijskom olovkom. Sastavni dio posebnog izvoda je obrazac brojnog stanja (mobilni tim) BSM.

(2) U slučaju zaprimanja zahtjeva u roku iz člana 24.a stav (3) ovog Pravilnika izborna komisija će u neposrednom kontaktu sa nadležnim predsjednikom biračkog odbora osigurati da ime tog birača bude uključeno u poseban izvod za glasanje birača iz člana 24.a stav 1) ovog Pravilnika. Na ovaj postupak analogno se primjenjuju odredbe iz stava (1) ovog člana.

(3) Kopiju posebnog izvoda iz stava (1) ovog člana izborna komisija dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji BiH najkasnije u roku od 48 sati prije dana izbora. O ukupnom broju birača koji uključuje i birače koji su zahtjev podnijeli u roku u iz člana 24.a stav (3) ovog Pravilnika i koji su upisani u poseban izvod, iz stava (2) ovog člana, izborna komisija upoznaje Centralnu izbornu komisiju BiH nakon zatvaranja biračkih mjesta.

(4) Sastavni dio posebnog izvoda za birače iz člana 24a. stav (1) ovog Pravilnika, čiji broj je sadržan u Obrascu za brojno stanje-Posebnog mobilnog tima za birače COVID-19, čini spisak tih birača sa njihovim adresama i kontakt podacima.

(5) Poseban izvod iz stava (1) ovog člana u gornjem dijelu naslovne stranice sadrži naziv izborne komisije i naziv i kod osnovne izborne jedinice, na sredini sadrži naslov: "Birači COVID-19", a u donjem dijelu sadrži mjesto i datum sačinjavanja ovog posebnog izvoda. Izborna komisija je dužna sve stranice posebnog izvoda numerisati rednim brojem, ovjeriti svaku stranicu pečatom izborne komisije, isti odštampati, uvezati sve stranice jamstvenikom tj. dvobojnim kanapom za pečačenje i isti na čvoru ovjeriti pečatom izborne komisije.

Član 24d.

(Način osiguranja glasačkog materijala)

(1) Za ukupan broj birača iz člana 24a. stav (1) ovog Pravilnika izborna komisija odvaja dovoljan broj koverti iz člana 91. tačka j) ovog Pravilnika dostavljenih od strane Centralne izborne komisije BiH, a na koju se stavlja naljepnica "COVID– 19", kao i posebni izvod iz člana 24c. koje potom predaju predsjedniku posebnog mobilnog tima.

(2) Predsjednik biračkog odbora po proceduri iz člana 17. stav (3) tačka b) i člana 18. stav (4) ovog Pravilnika u Obrazac za brojno stanje upisuje ukupan broj birača koji glasaju na tom redovnom biračkom mjestu umanjen za broj birača iz člana 24a. stav (1) ovog Pravilnika, kojima je odobreno da glasaju u skladu sa članom 24c. ovog Pravilnika.

(3) Nakon što u smislu člana 17. stav (3) tačka c) ovog Pravilnika birački odbor ručno prebroji i utvrdi ukupan broj zaduženih listića za svaki izborni nivo, birački odbor sa redovnog biračkog mjesta u posebnu plastičnu vrećicu sa natpisom "Birači COVID-19" izdvaja potreban broj glasačkih listića za svaki izborni nivo za birače koji glasaju putem Posebnog mobilnog tima na način iz člana 24e. ovog Pravilnika i tu nezapečaćenu providnu plastičnu vreću predaje Posebnom mobilnom timu po dolasku na to biračko mjesto. Naprijed opisana radnja se obavezno konstatuje u zapisniku o radu biračkog odbora, obrascu brojnog stanja i zapisniku o primopredaji glasačkih listića (ZPGL) koji je sastavni dio ovoga Pravilnika.

(4) Posebni mobilni tim iz člana 24a. stav (5) ovog Pravilnika će u skladu sa planom rada na terenu iz člana 24b. ovog Pravilnika, obići svako redovno biračko mjesto koje ima evidentirane birače u posebnom izvodu iz člana 24c. ovog Pravilnika. Prije nego od predsjednika biračkog odbora na redovnom biračkom mjestu preuzme komplete glasačkih listića iz stava (4) ovog člana, posebni mobilni tim će prebrojati preuzete nezapečaćene koverte i glasačke listiće za svaki izborni nivo za birača koji glasa putem Posebnog mobilnog tima. Nakon prebrojavanja, komplete glasačkih listića predsjednik Posebnog mobilnog tima će upakovati u dovoljan broj personalizovanih - zaštitnih koverata, iz stava (1) ovog člana. Ova radnja se obavezno konstatuje u zapisniku o radu biračkog odbora i obrascu brojnog stanja na redovnom biračkom mjestu i u zapisniku o radu Posebnog mobilnog tima.

(5) Posebni mobilni tim zadužuje transparentnu glasačku kutiju, koverte iz stava (1) ovog člana i ostali potrebni materijal iz člana 16. stav (2) ovog Pravilnika. U obrazac brojnog stanja Posebni mobilni tim upisuje serijski broj pečata transparentne glasačke kutije, te popunjava obrazac brojnog stanja Posebnog mobilnog tima.

(6) Posebni mobilni tim nakon 19.00 sati u sjedištu izborne komisije sa svih zapisnika ZPGL utvrđuje ukupan broj zaprimljenih setova glasačkih listića sa biračkih mjesta i taj broj upisuje u obrazac brojnog stanja.

Član 24e.

(Glasanje birača koji su pozitivni na COVID-19 i/ili birača kojima je određena izolacija ili su hospitalizirani)

(1) Glasanje birača iz člana 24a. stav (1) ovog Pravilnika provodi se kombinovano na način i po proceduri glasanja za birače koji glasaju putem mobilnog tima i birača koji glasaju nepotvrđenim-kovertiranim glasačkim listićem, osim u dijelu kojim je drugačije propisano odredbama ovog člana i čl. 24a, 24b, 24c. i 24d. ovog Pravilnika.

(2) Glasanje iz stava (1) ovog člana se različito provodi u slučajevima:

a) birača koji je pozitivan na COVID-19 i koji se u skladu sa aktom nadležnog organa nalazi se u izolaciji u svom domu ili je hospitalizovan i

b) birača koji je na osnovu akta nadležnog organa u izolaciji u svom domu, a za kojeg medicinskim nalazom nije utvrđeno da je pozitivan na COVID-19.

(3) Birač iz stava (2) tačka a) ovog člana glasa isključivo putem drugog lica, koju proceduru odobrava predsjednik mobilnog tima.

(4) Birač iz stava (2) tačka b) ovog člana glasa lično, osim u slučaju iz člana 21. ovog Pravilnika, kada na zahtjev birača predsjednik posebnog mobilnog tima odobrava glasanje putem drugog lica.

(5) Posebni mobilni tim iz člana 24a. stav (5) ovog Pravilnika tokom svoga rada ne ulazi u kuću ili stan birača iz člana 24a. stav (1) ovog Pravilnika, osim u ustanove ukoliko odlukom nadležnog organa ulaz u tu ustanovu nije zabranjen, te obavezno održava propisanu distancu.

(6) U skladu sa ovim članom, birač iz člana 24a. stav (1) ovog Pravilnika, lično, odnosno putem drugog lica koje izabere, prilikom prijema glasačkog materijala, svojom olovkom plave boje, vrši potpisivanje u poseban izvod iz člana 24c. ovog Pravilnika i obavlja glasanje u skladu sa ovim članom, lično, odnosno putem drugog lica.

Član 24f.

(Postupanje sa glasačkim materijalom)

(1) Nakon što izvrši sve propisane zadatke posebni mobilni tim iz člana 24a. stav (5) ovog Pravilnika, pakuje glasački materijal, izvode i zapisnike ZPGL u skladu sa članom 58. ovog Pravilnika i prema shemi pakovanja koja je sastavni dio ovoga Pravilnika na svim vrećama ispisuje naziv i kod osnovne izborne jedinice i tekst: "Birači COVID-19" koja se sa posebnim izvodom iz člana 24c. ovog Pravilnika i ostalim izbornim materijalom dostavlja u izbornu komisiju.

(2) Glasački materijal upakovan na način iz stava (1) ovog člana se odlaže na posebno odvojeno mjesto u skladištu izborne komisije, gdje se vrši dezinfekcija istog, a nakon čega u skladu sa planom transporta izbornog materijala, dostavlja u Glavni centar za brojanje.

(3) Direktor Glavnog centra za brojanje propisuje proceduru postupanja sa materijalima iz stava (1) ovog člana u skladu sa odredbama Instrukcije o postupanju organa za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije COVID-19."

Član 2.

U članu 75. iza stava (9) dodaju se novi stavovi (10) i (11) koji glase:

"(10) U Gradu Mostaru birački odbor pakuje glasačke listiće za nivo Gradska izborna jedinica-199 u jednu tamno plavu zaštitnu vreću, a glasačke listiće za nivo svoje izborne jedinice gradskog područja (151, 152, 153, 154, 155 ili 156) u drugu svijetlo plavu zaštitnu vreću, na način propisan u stavu (4) ovog člana. Preostali izborni materijal birački odbor pakuje na način propisan u stavovima (5), (6), (7) i (8) ovog člana.

(11) Birački odbor je dužan da na zaštitne tamno plave vreće, pored upisanog broja biračkog mjesta, upiše markerom KOD-199, odnosno KOD svoje izborne jedinice

gradskog područja (151-156) glasačkih listića koji su upakovani u svijetlo plavu vreću."

Dosadašnji stavovi (10) i (11) postaju stavovi (12) i (13).

Član 3.

U članu 91. dodaje se nova tačka f) koja glasi:

"f) Obrazac za brojno stanje Posebnog mobilnog tima,"

Dosadašnje tačke f), g), h), i), j), k) i l) postaju tačke g), h), i), j), k), l) i m).

U tački i) koja je ovim izmjenama postala tačka j) iza riječi "timove" dodaju se riječi "**i za Posebni mobilni tim**,".

Iza tačke l) koja je ovim izmjenama postala tačka m) dodaje se nova tačka n) koja glasi:

"n) Zapisnik o primopredaji glasačkih listića (ZPGL)."

Član 4.

(Stupanje na snagu i objava u službenim glasilima)

Ovaj pravilnik stupa na snagu narednog dana od dana donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH", "Službenim novinama Federacije BiH", "Službenom glasniku RS", "Službenom glasniku Brčko distrikta BiH" i na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH www.izbori.ba.

Broj 05-1-02-2-958-1/20
24. septembra 2020. godine
Sarajevo

Predsjednik
Željko Bakalar, s. r.

BS

COVID-19

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE
POSEBAN MOBILNI TIM

CRVENA	PREDSJEDNIK BO
ZELENA	PREDSJEDNIK OIK-a/OIP-a
PLAVA	CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA/SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BIH
ORIGINAL	CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA/SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO BIH

OBRAZAC ZA BROJNO STANJE (MOBILNI TIM)	Naziv i šifra općine/izborne jedinice:	Broj mobilnog tima:	BSM

Serijski broj plastičnog pečata	
Pečat 1	Pečat 2

Serijski broj plastičnog pečata	
Pečat 3	Pečat 4

Šifra općine/izborne jedinice za koju se glasa/glasuje →																
I: PRIJE POČETKA RADA MOBILNOG TIMA																
1. Broj imena birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače s posebnim potrebama (ručno brojati)																
2. Broj primljenih koverata sa glasačkim listićima																
II : NAKON ZAVRŠETKA RADA MOBILNOG TIMA																
3. Broj potpisa birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska/popisa za birače s posebnim potrebama (ručno brojati)																
4. Broj oštećenih koverata sa glasačkim listićima																
5. Broj izdanih koverata sa glasačim listićima (red/redak 3+4)																
6. Broj neiskorištenih koverata sa glasačkim listićima (ručno brojati)																
7. Broj zaduženih koverata sa glasačkim listićima (red/redak 5+6)																
III: NAKON OTVARANJA GLASAČKE KUTIJE																
8. Broj koverata sa glasačkim listićima za glasanje/glasovanje mobilni tim																
IV: Test tačnosti/točnosti																
9. Red/redak 7 =Red/redak 2; ako nisu isti, upisati razliku																

Potpisujući se ispod, izjavljujem da ovi brojevi tačno/točno odražavaju izborne aktivnosti na ovom biračkom mjestu.

Serijski broj plastičnog pečata
Pečat 5

	IME (ŠTAMPANIM/TISKANIM SLOVIMA)	POTPIS
PREDSJEDNIK		
ČLAN 1		
ČLAN 2		
ČLAN 3		

ZPGL

Izborna komisija

_____

(kod, naziv i pečat izborne komisije)

Zapisnik o primopredaji glasačkih listića
Procedura COVID-19

Biračko mjesto (BROJ) **Broj izuzetih setova glasačkih listića**

Ime i prezime predsjednika BO **Potpis**

POSEBNI MOBILNI TIM (BROJ)

Ime i prezime predsjednika **Potpis**

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

U vezi člana 10. stav (2) Instrukcije o postupanju organa za provođenja izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19 („Službeni glasnik BiH" broj 41/20) predsjednik Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine dostavlja

O b a v i j e s t
o postupanju sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima

(1) Ovim aktom se obaviještavaju predsjednici biračkih odbora i predsjednici osnovnih izbornih jedinica o načinu postupanja predsjednika biračkog odbora i predsjednika izborne komisije osnovne izborne jednice sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima koje zadužuju u skladu sa članom 4 stav (2), odnosno članom 9. Instrukcije o postupanja organa za provođenje izbora na izborni dan u uvjetima epidemije Covid-19 („Službeni glasnik BiH" broj 41/20).

(2) Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice je dužan, da materijalno-tehnička sredstva, prije dana održavanja Lokalnih izbora 2020. godine, rasporedi po biračkim mjestima i zaduži predsjednike biračkih odbora uz sačinjavanje zapisnika o primopredaji, obrazac ZOMTS. Jedan paket materijalno-tehničkih sredstava zadužuje izborna komisija osnovne izborne jedinice.

(3) Predsjednik biračkog odbora neiskorištena materijalno-tehnička sredstva, nakon prebrojavanja glasačkih listića, u roku od 48 sati vraća predsjedniku izborne komisije osnovne izborne jedinice uz sačinjavanje zapisnika, obrazac ZPOVNS Prilog 1. ove Obavijesti.

4) Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice neiskorištena materijalno-tehnička sredstava, koja su vraćena sa biračkih mjesta, odnosno koja nisu iskorištena u osnovnoj izbornoj jedinici, vraća gradu/općini ili drugom organu uprave ili donatoru materijalno-tehničkih sredstava, odnosno postupa po instrukciji toga tijela, koje je izvršilo nabavku materijalno-tehničkih sredstava, odnosno osiguralo finansijska sredstva za ovu namjenu.

5) Predsjednik izborne komisije osnovne izborne jedinice je dužan sačiniti izvještaj o iskorištenim i neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima na svim biračkim mjestima odnosno u osnovnoj izbornoj jedinici, koji dostavlja Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine u roku od 10 dana od dana utvrđivanja rezultata glasanja na biračkom mjestu, odnosno u osnovnoj izbornoj jedinici.

Broj: 07-1-02-2-573-11/20
Sarajevo, 19.10.2020. godine

Predsjednik
Željko Bakalar

Obrazac: ZPOVNS

BM broj:_____

Osnovna izborna jedinica_____

Zapisnik

o povratu neiskorištenih materijalno-tehničkih sredstava dostavljenih radi potreba higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkih odbora i birača

Dana_____predao sam neiskorištena materijalno-tehnička sredstva dostavljena na BM _____radi higijensko-epidemiološke zaštite članova biračkog odbora i birača

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Predao **Preuzeo**

_____ _____

U_____, _____2020. godina

LITERATURA:

1. Instrukcija o postupanju tijela za provođenje izbora na iubodni dan u uvjetima epidemije Covid 19, („Službeni glasnik BIH, broj: 41/20)
2. Pravilnik o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BIH“, broj: 25/20, 38/20 i 63/20)
3. Zakon o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, broj 97/16 i 36/19)
4. Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BIH“, broj: 49/16 i 51/09)
5. Statut Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 2/10)
6. Izborni zakon BiH, („Službeni glasnik BiH“ broj: 7/02, 9/02, 20/02 , 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13; 31/16, 41/20).
7. Obavijest o postupanju sa neiskorištenim materijalno-tehničkim sredstvima